

Nr 347.

Av herr **Spångberg m. fl.**, *angående förbättring av de hygieniska förhållandena å arbetsplatser med kvinnlig eller minderårig arbetskraft.*

Det beräknas att inom storindustrin finns cirka 98—99.000 arbeterskor. Trots detta stora antal finns det dock inte mer än en enda yrkesinspektris, vilken tillsammans med sina 2 å 3 assistenter har att inspektera denna väldiga grupps arbetsförhållanden, inte minst med hänsyn till hygien. Detta är naturligtvis en orimlig arbetsuppgift, och det är arbeterskorna som i sista hand blir lidande därpå. Det är nämligen uppenbart att de manliga inspektörerna inte kan hinna att i tillräcklig omfattning ägna sin uppmärksamhet åt detta område, och därtill kommer, att det givetvis många gånger torde vara lättare för en kvinna att förstå eventuella missförhållanden beträffande kvinnliga arbetsplatser.

Att den kvinnliga yrkesinspektionen är otillräcklig framgår också av dess verksamhetsberättelse. År 1931 inspekterades 1.026 arbetsställen med 21.049 kvinnliga arbetare, därav 1.258 minderåriga kvinnor. År 1934, det sista år för vilket tryckt verksamhetsberättelse föreligger, inspekterades 1.352 arbetsställen med sammanlagt 43.548 arbetare, vilket utgör endast ett ringa antal av hela antalet industriarbeterskor. Enligt uppgift beräknar inspektionen också att arbetsplats på grund av bristande tid hinner besökas i genomsnitt endast vart tredje år. Under senaste tiden har hotell- och restaurangrörelsen varit föremål för speciella undersökningar, tydligen i allra högsta grad av behovet påkallade. På grund av missförhållanden av olika slag är här antalet olycksfall mycket stort, men i verksamhetsberättelsen säges, att om man i fortsättningen ska kunna lämna råd och hjälp på detta område är det nödvändigt med ökat antal assistenter, samt meddelas, att undersökningarna måste inskränkas till Stockholm.

Nödvändigheten av en i alla avseenden tillfredsställande inspektion beträffande kvinnliga arbetare framgår också därav, att dessa arbetare är betydligt sämre ställda än deras manliga kamrater. Medan till exempel genomsnittslönen för en manlig arbetare år 1933 uppgår till 2.612:— kronor stannar kvinnornas vid 1.555:—. Och detta är en topplön, som de flesta industriarbeterskor aldrig uppnår. Med en dylik lön, som försvårar kvinnornas möjlighet att över huvudtaget leva ett människovärdigt liv — i många fall omöjliggör hyrandet av en god bostad, — anskaffandet av tillräckligt riklig och närande föda o. s. v. — är det så mycket nödvändigare att arbetsplatsen är tillfredsställande ordnad.

Av verksamhetsberättelserna framgår, att det ännu brister mycket beträffande hygieniskt tillfredsställande anordningar med exempelvis tvätt- rum, matrum och vilorum. Den oerhört påfrestande rationalisering som är genomförd på de flesta arbetsplatser — löpande band o. s. v. — gör det till en absolut nödvändighet, att det finns tillgängliga lokaler, där arbeterskorna vid behov kan få sköta sig och ta igen sig. En yrkesgrupp, som i detta sammanhang måste ihågkommas, är de kontors- och affärsanställda. De får ofta arbeta under synnerligen svåra och för hälsotillståndet menliga förhållanden. För alla dessa grupper fordrar arbetet ljusa, rymliga lokaler med god ventilation och goda arbetsförhållanden i övrigt.

Slutligen är det en grupp arbetare, som kanske mer än någon annan kräver en i alla tillfredsställande inspektion, nämligen de minderåriga. Hur deras arbetsförhållanden gestaltar sig, i hur pass stor utsträckning de hygieniska fordringarna för deras hälsa och trevnad är beaktade, därom återfinns så gott som ingenting i de olika verksamhetsberättelserna. Ett faktum som torde tala för, att detta område borde ägnas alldeles speciell uppmärksamhet. Det är föga uträkning att, samtidigt som man talar stora ord om kvinnornas och ungdomens förbättrade ställning i en kommande generation, låta det nuvarande släktet, dem som i dag arbetar och strävar, lida under uppenbara missförhållanden.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta hos regeringen anhålla om snabb utredning, så att förslag kan föreläggas 1937 års riksdag om väsentligt höjda krav beträffande de hygieniska förhållandena på arbetsplatser med kvinnlig och minderårig arbetskraft, varvid även en utökning av den kvinnliga yrkesinspektionen beaktas.

Stockholm den 22 januari 1936.

Aug. Spångberg.

Arv. Olsson.

Torsten Henrikson.

Albin Ström.

K. Kilbom.

Nils Flyg.

Viktor Herou.

Verner Karlsson.